

Operator maszyn do przygotowania włókien

815101

Inna nazwa zawodu: nie występują

Zadania i czynności

Wspólną cechą wszystkich stanowisk zajmowanych w ramach zawodu operatora maszyn do produkcji wyrobów włókienniczych, futrzarskich i skórzanych jest obsługa maszyn - praca operatora polega na sterowaniu (bezpośrednim bądź automatycznym) pracą maszyny (urządzenia) oraz na kontroli przebiegającego przy udziale maszyny procesu produkcyjnego. Osoby pracujące w tym zawodzie są zatrudniane zarówno w przemyśle włókienniczym, jak i w branży odzieżowej, dziewiarskiej, obuwniczej, a nawet tapicerskiej. Najbardziej typowe stanowiska pracy, charakterystyczne dla tego zawodu to: - operator maszyn przędzalniczych, który z uformowanego niedoprzędu wytwarza gotową przędzę (bawełnianą, wełnianą, lnianą, jedwabną) stanowiącą półprodukt do dalszej produkcji na innych stanowiskach pracy; - operator maszyn przygotowawczych do wytwarzania płaskich wyrobów włókienniczych, który dokonuje rozwłókniania poplątanych odpadów włókienniczych i ścinków krawieckich, w wyniku czego powstaje szarpanka włókiennicza, stanowiąca materiał do dalszej produkcji; - operator maszyn dziewiarskich, który wytwarza dzianiny metrażowe, koronki, firanki, dzianiny dekoracyjne, obciowe i odpasowane oraz wyroby pończosznicze; - operator maszyn tkackich, który z przędzy wytwarza gotowe wyroby, czyli tkaniny metrażowe (bawełniane, bawełnopodobne, wełniane, wełnopodobne, lniane, jedwabne); - operator maszyn produkujących włókniny i przędziny, który z szarpanki włókienniczej (tzw. runa) wytwarza gotowe produkty, np. włókniny przeszywane; - operator maszyn wykańczalniczych, który przy pomocy maszyn i urządzeń (tzw. barwiarek) pierze i barwi przędzę lub tkaniny; - operator maszyn do szycia, który zszywa wykrojone elementy tkaniny; - operator maszyn do produkcji obuwia, który przeprowadza formowanie i montaż elementów składowych obuwia; - operator maszyn tapicerskich, który przygotowuje, niezbędnych do montażu gotowego wyrobu, poszczególne elementy tapicerskie (m.in. szycie tapicerki); - operator urządzeń do klejenia elementów odzieży, który przykleja wykrojone elementy tkaniny z klejonką, w celu usztywnienia, bądź wzmocnienia odzieży; Czynności zawodowe różnicowane są w zależności od stanowiska, na którym operator jest zatrudniony. Na stanowisku operatora maszyn przędzalniczych, tkackich, dziewiarskich, czy produkujących włókniny nadzór nad prawidłową pracą maszyny wyraża się głównie w eliminowaniu tzw. zrywów nitek (przykręcanie nitek przędzy, wiązanie nitek osnowy, włóczki, nitek przeszywających). Manipulowanie szytą tkaniną oraz kontrola mechanizmu transportu materiału charakterystyczna jest dla stanowisk pracy operatora maszyn do szycia oraz operatora maszyn tapicerskich. W zakresie czynności operatora maszyn dziewiarskich, operatora maszyn do szycia i operatora maszyn tapicerskich jest również wymiana zużytych lub uszkodzonych elementów roboczych maszyny (igły, popychacze, sprężyny). Do czynności najbardziej charakterystyczne dla poszczególnych stanowisk pracy należą: podawanie surowca bądź półproduktu (płatkanki włókienniczej) do obróbki przez maszynę - na stanowisku operatora maszyn przygotowujących do produkcji płaskich wyrobów włókienniczych; podawanie elementów wykrojonej i złożonej z klejonką tkaniny - na stanowisku operatora urządzeń do klejenia elementów odzieży; podawanie zaparzonej cholewki wraz z kopytem - na stanowisku operatora maszyn do produkcji obuwia; podawanie tkaniny (przędzy) do barwienia - na stanowisku operatora maszyn wykańczalniczych. Praca operatorów zatrudnionych na poszczególnych stanowiskach pracy wymaga od pracowników umiejętności obsługi urządzeń

roboczych, w tym ustawiania parametrów technicznych i technologicznych. W zależności od stopnia skomplikowania maszyny czy urządzenia czynności robocze charakterystyczne dla zawodu ustępują miejsca czynnościom związanym z procesem sterowania maszyną (urządzeniem). Na przykład operator maszyn tkackich czy operator maszyn dziewiarskich już niewiele mają wspólnego z typowym zawodem tkacza czy dziewiarza, bowiem automatyczne urządzenia (krosna typu DORNIER, maszyny dziewiarskie typu RIMACH) sterowane są komputerowo i zastępują człowieka w jego roboczych czynnościach. Coraz częściej operatorom maszyn zatrudnionym na stanowiskach charakterystycznych dla zawodu operatora maszyn do produkcji wyrobów włókienniczych, futrzarskich i skórzanych przydaje się umiejętność obsługi komputera.

Środowisko pracy

materialne środowisko pracy Praca operatora maszyn do produkcji wyrobów włókienniczych, futrzarskich i skórzanych odbywa się w halach, najczęściej w pozycji chodząco - stojącej (operator maszyn przędzalniczych, tkackich, dziewiarskich, wykańczalniczych) lub siedzącej (operator maszyn do szycia, operator maszyn tapicerskich). Uciążliwością wykonywania zawodu operatora jest hałas wywołany pracą maszyn i urządzeń. Największe natężenie hałasu występuje na stanowisku operatora maszyn tkackich i przędzalniczych. Brak zabezpieczenia słuchu wywoływać może już po kilku latach pracy na tych stanowiskach tzw. zawodowy uraz akustyczny (głuchota). Bezpośredni kontakt z surowcem pochodzenia włókienniczego (pyłami zanieczyszczającego powietrze) wywoływać może - zwłaszcza u osób zatrudnionych na stanowiskach operatora maszyn produkujących włókniny, operatora maszyn przygotowujących do wytwarzania płaskich wyrobów włókienniczych, bądź operatora maszyn przędzalniczych - ostre bądź przewlekłe stany zapalne górnych dróg oddechowych, a u osób podatnych na alergie - stany alergiczne pochodzenia włókienniczego. Kontakt z oparami pochodzenia chemicznego (barwniki, kleje, kwasy) mają pracownicy zatrudnieni na stanowisku operatora maszyn wykańczalniczych (barwiarz) bądź operatora maszyn do produkcji obuwia. Opary te mogą wywoływać - u osób na nie podatnych - stany alergiczne. warunki społeczne Praca operatora maszyn do produkcji wyrobów włókienniczych, futrzarskich i skórzanych może być, w zależności od stanowiska pracy, wykonywana indywidualnie (operator maszyn przędzalniczych, tkackich, tapicerskich, dziewiarskich, produkujących włókniny, przygotowujących do wytwarzania płaskich wyrobów włókienniczych), bądź zespołowo - przy ścisłym podziale pracy (operator maszyn do szycia, do produkcji obuwia, do klejenia elementów odzieży, maszyn wykańczalniczych). W przypadku pracy indywidualnej ze stanowiska schodzi najczęściej gotowy wyrób w postaci przędzy, dzianiny, tkaniny, włókniny. Przy zespołowej organizacji pracy poszczególne stanowiska opuszcza półprodukt, który zostaje poddany dalszej obróbce na kolejnych, znajdujących się w ciągu technologicznym, stanowiskach pracy (np. każdy z operatorów maszyn do szycia zszywa inne elementy odzieży). Charakter pracy w tym zawodzie nie sprzyja bezpośredniemu komunikowaniu się z innymi ludźmi, cała uwaga pracowników skupia się na przedmiocie pracy. Na niektórych stanowiskach pracy kontakt werbalny (słowny) jest wręcz udaremniony hałasem spowodowanym pracą maszyn (stanowisko operatora maszyn tkackich, przędzalniczych). Ponieważ każde ze stanowisk pracy usytuowane jest na pewnym etapie procesu technologicznego praca wymaga współpracy i współdziałania z osobami pracującymi na innych stanowiskach. warunki organizacyjne Czas pracy operatora jest normowany i wynosi 8 godzin dziennie. Godziny pracy są stałe (gdy praca odbywa się na jedną zmianę), bądź zmienne (gdy system pracy jest zmianowy). Praca odbywa się najczęściej w dzień, tylko niektóre zakłady organizują pracę w systemie ciągłym, tj. trzyzmianowym. W zakładowej hierarchii organizacyjnej operator maszyn do produkcji wyrobów

włókienniczych, futrzarskich i skórzanych pełni rolę tylko podwładnego, a ponieważ wykonuje stale rutynowe czynności, nie ma możliwości rozwoju i awansu w hierarchii organizacyjnej. Nadzór nad procesem pracy ze strony przełożonego jest doraźny, praca nadzorowana jest okresowo. Do pracy na stanowiskach charakterystycznych dla zawodu operatora maszyn do produkcji wyrobów włókienniczych, futrzarskich i skórzanych przysługuje ubranie robocze, na niektórych stanowiskach (np. operator maszyn do szycia) wykorzystywane są ubrania dowolne.

Wymagania psychologiczne

Szczególnie istotna w pracy w zawodzie operatora maszyn do produkcji wyrobów włókienniczych, futrzarskich i skórzanych jest ostrość widzenia (na przykład zerwana nitka wymaga szybkiego ustalenia miejsca, w którym to się stało oraz jej przeciągnięcia przez oczka, kanaliki). Konieczna jest też zdolność rozróżniania barw (np. w celu odpowiedniego pod względem kolorystycznym dobierania szpul z włóczką do zaprogramowanego w komputerze wzoru, dopasowania elementów skóry w odpowiednim odcieniu przy produkcji butów). Podobne istotne znaczenie przy obsłudze maszyn ma zmysł dotyku (np. przy wyczuwaniu przerwy w osnowie, tj. miejsca, w którym została zerwana nitka, umiejętnym jej wiązaniu, przewlekaniu i nawlekaniu). Niebagatelną rolę pełni także zmysł dotyku przy wyczuwaniu właściwości materiału (np. naciąganie skóry w przypadku operatora maszyn do produkcji obuwia, sprawdzanie obciążenia i struktury dzianiny w przypadku operatora maszyn dziewiarskich). Aby sprostać wymaganiom poszczególnych stanowisk pracy bardzo ważną są umiejętności wynikające z odpowiedniej koordynacji wzrokowo - ruchowej (podstawa efektywności i jakości pracy) oraz sprawność rąk i palców, która m.in. umożliwia sprawne manipulowanie małymi przedmiotami (np. nawlekanie igieł w procesie szycia, wiązanie nitek w procesie tkania lub przędzenia). Osobom zatrudnionym w zawodzie operatora przydają się również takie sprawności jak: zdolność koncentracji uwagi na aktualnie obrabianym przedmiocie i podzielność uwagi - gdy pracownik obsługuje jednocześnie kilka maszyn lub urządzeń. Umiejętność współdziałania z osobami zatrudnionymi na innych stanowiskach pracy) oraz umiejętność pracy w warunkach monotonnych (wynikających z wykonywania stale powtarzających się, rutynowych czynności) - to te cechy, których posiadanie jest również istotne.

Wymagania fizyczne i zdrowotne

Pracę operatora maszyn do produkcji wyrobów włókienniczych, futrzarskich i skórzanych z racji warunków pracy oraz jej charakteru zaliczyć można do prac średnio - ciężkich. Ponieważ wykonywanie pracy odbywa się przeważnie w pozycji chodząco - stojącej, do wykonywania pracy niezbędna jest wysoka ogólna sprawność fizyczna, w szczególności zaś sprawność układu kostno - stawowego. Rodzaj wykonywanych w tym zawodzie czynności wymaga dużej sprawności narządu wzroku i zmysłu dotyku. Wyklucza się zatrudnianie w tym zawodzie osób z wadami kręgosłupa, neurologicznymi schorzeniami kończyn górnych i dolnych, z wadami wzroku nie dającymi się skorygować przy pomocy szkieł, a na niektórych stanowiskach (operator maszyn tkackich i przędzalniczych) również z wadami słuchu. Uciążliwość pracy i wysokie wymagania zdrowotne na stanowiskach związanych z obsługą maszyn sprawiają, że w tym zawodzie nie ma możliwości zatrudniania osób niepełnosprawnych.

Warunki podjęcia pracy w zawodzie

Przy zatrudnianiu na stanowiskach w zawodzie operatora maszyn do produkcji wyrobów włókienniczych, futrzarskich i skórzanych preferuje się osoby z kierunkowym wykształceniem zawodowym (włókienniczym, odzieżowym), choć nie wyklucza się zatrudniania osób z innym poziomem wykształcenia (po uprzednim przyuczeniu do zawodu).

Możliwości awansu w hierarchii zawodowej

Charakter pracy w zawodzie sprawia, że nie ma możliwości awansu w znaczeniu osiągnięcia coraz wyższych szczebli w zakładowej hierarchii organizacyjnej.

Możliwości podjęcia pracy przez dorosłych

Przy zatrudnianiu na stanowiskach w zawodzie operatora maszyn do produkcji wyrobów włókienniczych, futrzarskich i skórzanych preferuje się osoby w przedziale wieku od 18 do 40 lat, choć nie wyklucza się zatrudniania osób do 50 roku życia, legitymujących się dobrym stanem zdrowia i stażem pracy w zawodzie.

Możliwości zatrudnienia

Informacje będą sukcesywnie uzupełniane.

Zawody pokrewne

przędzacz, tkacz, kuśnierz, krojczy - wykrawacz elementów odzieży, tapicer, garbarz skór, obuwnik, szewc, krawiec, szwaczka,

Polecana literatura

Kurjaniuk Jerzy [red.], Klasyfikacja zawodów i specjalności, wyd. Ministerstwo Pracy i Polityki Socjalnej 1995r. Przegląd Włókienniczy + Technik Włókienniczy, SIGMA - NOT Łódź - miesięcznik Wiadomości: Włókno - Odzież - Skóra, SIGMA - NOT Łódź - miesięcznik